

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si
www.mk.gov.si

DOKUMENT JE ELEKTRONSKO PODPISAN!
Podpisnik: Špela Spanžel
Izdajatelj certifikata: SI-PASS-CA
Številka certifikata: 00D9024C0A0000000057
Potek veljavnosti: 28. 06. 2026
Čas podpisa: 13. 07. 2022 16:19
Št. dokumenta: 35012-169/2019-3340-48

Mestna občina Ljubljana
Oddelek za urejanje prostora

glavna.pisarna@gov.si

Mestna občina
Ljubljana
Mestna uprava

Oddelek za
urejanje
prostora

Prejeto:	14 -07- 2022	Sig. z.:	ND
Številka zadeve:	3505-4/2018-528	Pril.:	
		Vredn.:	

Številka: 35012-169/2019-3340/48
Datum: 13. 7. 2022

Na podlagi poziva Mestne občine Ljubljana, izdaja Ministrstvo za kulturo, Maistrova 10, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Ministrstvo) na podlagi 119. člena v povezavi s 111. členom Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 61/17, 199/21 – ZUreP-3 in 20/22 – odl. US; v nadaljevanju ZUreP-3) in na podlagi 76. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg); v nadaljevanju ZVKD-1) naslednje

**MNENJE K OSNUTKU
OBČINSKEGA PODROBNEGA PROSTORSKEGA NAČRTA 16 BARAGOVO SEMENIŠČE
IN GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE
IN
MNENJE O USTREZNOSTI OKOLJSKEGA POROČILA**

1. Podatki o vlogi

Mestna občina Ljubljana je z vlogo št. 3505-4/2018-459 z dne 21. 4. 2022, prejeto dne 22. 4. 2022, pozvala Ministrstvo, da izda mnenje k osnutku občinskega podrobnega prostorskega načrta 16 Baragovo semenišče in Gospodarsko razstavišče in mnenje o ustreznosti okoljskega poročila.

V prostorskem informacijskem sistemu je bilo objavljeno gradivo:

- Občinski podrobni prostorski načrt 16 Baragovo semenišče in Gospodarsko razstavišče – osnutek (izdelal LUZ d.d., št. 8375, marec 2022)
- Okoljsko poročilo za OPPN 16 Baragovo semenišče in Gospodarsko razstavišče (izdelal: Ipsum d.o.o., št. projekta 388-01/21, april 2022).

2. Podatki o smernicah

Splošne smernice za načrtovanje občinskega podrobnega prostorskega načrta in njegovih sprememb in dopolnitev za področje varstva nepremične kulturne dediščine so objavljene na spletnih straneh Ministrstva:

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/DEDISCINA/PROSTOR/OPPN_Splosne_smernice_NPB_140619.pdf (dokument št. 350-84/2016/1 z dne 4. 11. 2016, dopolnjen z dokumentom št. 350-84/2016/2 z dne 14.6.2019).

Ministrstvo je izdalo:

- mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov in konkretne smernice z dopisom št. 35012-169/2019/5 z dne 20. 1. 2020,
- dopolnjeno mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov z dopisom 35012-169/2019 z dne 30. 6. 2020,
- 3. dopolnjeno mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov z dopisom 35012-169/2019/28 z dne 31. 12. 2020 in
- Dopolnilne smernice za arheologijo z dopisom 35012-169/2019/32 z dne 3. 1. 2022.

V času priprave mnenja k osnutku sta z MOL potekala tudi dva usklajevalni sestanka in sicer:

- 16. 6. 2022 na MOL, Oddelek za urejanje prostora in
- 6. 7. 2022 na MOL, Magistrat.

3. Mnenje k osnutku občinskega podrobnega prostorskega načrta 16 Baragovo semenišče in Gospodarsko razstavišče

Gradivo smo pregledali v sodelovanju z ZVKDS OE Ljubljana (dopis št. 350-0023/2015-35 z dne 21. 6. 2022).

Pridobili smo tudi gradivo, ki ga ZVKDS OE Ljubljana pripravil za MOL, Oddelek za kulturo, za izvedbo javnega arhitekturnega natečaja (dopis št. 35102-0656/2018-7 z dne 20. 7. 2020) – *priloga 1*.

Svoje mnenje pa je podala tudi delovna skupina za varstvo dediščine arhitekta Jožeta Plečnika (zapisnik št. 9000-0001/2022-17 z dne 13. 7. 2022).

V nadaljevanju podajamo pripombe na osnutek OPPN in okoljsko poročilo.

PE 3: Gospodarsko razstavišče

Objekt D

Umestitev nove dvorane D je ustrezna in skladna s smernicami. Opozarjamo na detajle stikov novogradnje z objektoma O5 in O7, ki jih bo treba še uskladiti v fazi **načrtovanja** projektne dokumentacije in pridobitve kulturnovarstvenega mnenja.

Objekt 09 stoji v vplivnem območju spomenika, zato bo potrebno razmisliti kaj z objektom, ki že skoraj dve desetletji **močno** posega v prostor spomenika. V preteklosti podani kulturnovarstveni akti so izhajali iz dejstva, da je šlo za **začasni** objekt in so upoštevali **stališče**, da je potrebno **območje** sanirati z odstranitvijo tega objekta. Z našega **stališča** gre za negativen vpliv na spomenik, ki bi ga bi bilo treba ukiniti ali vsaj bistveno omiliti, bodisi z rekonstrukcijo fasade, zazelenitvijo pročelja ali podobno.

PE2: Baragovo semenišče, Navje, Neubergerjeva vila

Območje obravnave (enota PE2)

Prostorska enota PE2 obravnava območje Baragovega **semenišča** in pobudo širitve Mladinskega **gledališča**. Vzhodno od enote PE2 leži enota C1, ki je **načrtovana** kot površina za promet. Čeprav osnutek predvideva v enoti C1 zgolj uvozno klančino v podnivojsko garažo, pa je z Vilharjeve predvideno tudi napajanje za Gospodarsko **razstavišče**.

Potek **območja** prostorskih enot kot **načrtovanje** prometne funkcije prostora **preprečujeta** celostno obravnavo, ki ga zgodovinsko **določata** dva **Plečnikova** spomenika, Baragovo **semenišče** in Navja. Oba spomenika sta simbolno **neločljiva** ter zgodovinsko, pomensko in prostorsko povezana. Zaradi povojnih degradacij v tem prostoru se je **čitljivost** prepleta obeh

vsebin izgubila, z neustrezno členitvijo na dva OPPN 16 in OPPN 493, pa bo celovitost dokončno uničena.

Zato smo mnenja, da je s kulturnovarstvenega vidika prostor nujno obravnavati širše.

Predlagamo torej, da javni natečaj za območje Baragovega semenišča obravnava ožji (projektni del) in širši (anketni del). Ožji del je lahko omejen z vplivnim območjem Baragovega semenišča znotraj OPPN 16, anketni pa naj obsega tudi OPPN 493.

Potek severne meje prostorske enote PE2 prav tako ne odraža razumevanja vplivnega območja spomenika, zato je nesprejemljivo, da je stavba B2 locirana tako blizu Baragovega semenišča. Med Baragovim semeniščem in objektom B2 mora ostati prazen prostor, ki omogoča vzpostavitev javnega prostora pred gledališčem. Objekt B2 mora zato sooblikovati ta javni prostor, minimalen odmik objekta pa je odvisen od funkcije, osončenja in drugih urbanističnih parametrov, v nobenem primeru pa ni sprejemljivo, da je manjši od 5 metrov od meje prostorske enote PE2.

Predlagamo, da se prostorska enota C1 na severu zaključi v podaljšku severne meje PE 2, južni del C1 pa naj se priključi PE2. Znotraj PE2 naj bodo vse zunanje površine urejene v merilu pešca. Morebitna uvozna rampa mora biti južneje od historične osi, ki je povezovala zahodni (prvotni) timpanon arkadnega objekta na Navju z nekdanjim vhodom v pokopališče pri sv. Krištofu in je določala umestitev Baragovega semenišča v prostor (Baragovo semenišče je umeščeno severno od te osi, ki poteka tangencialno na kolobarni del). Uvoz z Vilharjeve ceste naj se načrtuje kot občasni dostop, s potopnimi količki oz. alternativno rešitvijo, ki bo preprečevala permanenten promet med semeniščem in pokopališčem. Ta prostor je treba obravnavati kot zunanjo parkovno ureditev namenjeno pešcem in intervencijskim vozilom. Uvozno-izvozno klančina do kletne etaže objekta F2 prometno ni utemeljena in je nesprejemljiva. Potrebe za dostop do kletnih etaž Baragovega semenišča, Mladinskega gledališča in Gospodarskega razstavišča naj bodo zagotovljene s severa, torej iz Linhartove ceste.

Objekt C (Mladinsko gledališče)

- Objekt C naj bo prilagojen izvorni Plečnikovi zamisli krožnega tlorisa, kar ne pomeni, da mora biti zasnova tlorisa prizidave krožna.
- Poustvarjanje Plečnikove zasnove ni dopustno, hkrati pa naj bo prizidava zasnovana tako, da se v čim večji meri ohranja koncept oz. informacija o prvotni Plečnikovi zasnovi, t.j. kompoziciji dveh stavbnih volumnov: kolobarnega objekta v parkovni ureditvi, ki se v začetju pripenja na severni stavbni volumen. Ta je prav tako monumentalen stavbni volumen in formira javni prostor na severni strani celotnega kompleksa. Nova zasnova naj upošteva trenutno stanje v prostoru.
- Objekt C ne sme biti višji od višine venca Baragovega semenišča. Morebitne strojne in druge tehnične naprave morajo biti vključene v te gabarite.
- Objekt C v oblikovanju stavbnega volumna in v višinskem gabaritu ne sme preglasiti historične stavbe oz. zmanjšati vtisa monumentalnosti te stavbe v prostoru.
- Objekt C naj bo zasnovan tako, da se v največji meri ohranja severni atrij, tako v smislu praznine, kot v smislu nadaljevanja krožnice notranjega oboda kolobarja, ki zamejuje severni atrij.
- Objekt C naj bo zasnovan tako, da je v njem možna izvedba komunikacijskih vozlišč, prvin, povezanih z doseganjem sodobnih standardov, tehničnih elementov, razvodov itd., ki bodo služili tudi obstoječemu historičnemu objektu, in sicer z namenom, da se minimizira posege v historični objekt.
- Objekt C naj s svojo zasnovo omili situacijo ukinjene prostorske zaznave Baragovega semenišča, in sicer na način, da se realiziranemu delu Baragovega semenišča in tudi sicer celotnemu sestavu, z objektom C vred, zagotavlja čim več funkcionalnega prostora v obliki odprtih površin ter da se ohranjajo vse ključne vizure na realiziran del Baragovega semenišča v radiju od južnega do vzhodnega vhoda v historično stavbo.
- Vzhodno od objektov F1, F2 in O11 je načrtovana ureditev zelenih parkovnih površin - območje vzhodno od Baragovega semenišča, do Navja, bi morali urediti kot enovito parkovno površino, ki ne prehaja neopazno v Severni park.

Objekt C naj bo zasnovan tako, da bo možno ob kompleksu Baragovega **semenišča** (vključno z objektom C), ponovno vzpostaviti enovito oz. povezano parkovno ureditev, ki seže od kompleksa Gospodarskega razstavišča na zahodu, do vključno spominskega **pokopališča** Navje na vzhodu.

- Upošteva naj se tudi, da je tendenca v perspektivi ponovno vzpostaviti povezavo Baragovega **semenišča** proti zahodu (proti Dunajski cesti), ki je bila z izgradnjo paviljonov M. Miheliča prekinjena.

Objekt O10 - Baragovo **semenišče** se ohranja, dopustno je vzdrževanje objekta in rekonstrukcija. Nadomestna gradnja naj se iz tekstualnega dela odloka briše, saj je termin v tem primeru zavajajoč.

Objekt F1: Gradnja paviljonskega objekta je dopustna vendar naj bo **ločen** od glavnega objekta oziroma z njim povezan le s komunikacijo v pritlični etaži.

Objekt F2 - je **problematičen**, saj dodatno zapira že tako utesnjen prostor okoli Baragovega **semenišča**. Deveti odstavek 56. člena Odloka **namreč** zahteva ohranjanje **obstoječega** nepozidanega odprtega prostora in tradicionalne rabe prostora, kjer je to nujno za ohranjanje integritete kulturnega spomenika. Bistven del Baragovega **semenišča** je **pripadajoča** nepozidana površina, s predvideno pozidavo bi se poseglo v južni predprostor semeniške stavbe. Objekta F2 tudi sicer v predhodnih gradivih ni bilo.

Pogled na **obstoječe** Baragovo **semenišče**, zlasti z južne, jugovzhodne in vzhodne smeri, kakor tudi poglede z **območja** ob Baragovem **semenišču** proti arkadam na Navju je treba ohranjati oz. ponovno omogočiti.

Zgodovinsko, simbolno, pomensko in prostorsko povezavo obeh spomenikov, Baragovega semišča in Navja je treba ohranjati oz. ponovno vzpostaviti.

Območje je treba sanirati, minimizirati posege in odstraniti vsečasne objekte ter korigirati stihijske posege.

4. Mnenje o ustreznosti okoljskega poročila

Menimo, da okoljsko poročilo v vsebini presoje vplivov izvedbe plana na spomenik Baragovo **semenišče** z vplivnim **območjem** (EŠD 5456) ni ustrezno. Obrazložitev je zgoraj.

Lep pozdrav,

Pripravila:

mag. Barbara Žižič Baumgartner
sekretarka

Špela Spanžel
v. d. generalne direktorice
Direktorata za kulturno dediščino

Priloge:

Gradivo s **področja** varstva kulturne dediščine za izvedbo javnega arhitekturnega **natečaja** (dopis št. 35102-0656/2018-7 z dne 20. 7. 2020);

Poslati (po e-pošti):

- naslovnik glavna.pisarna@gov.si
- MOP, Direktorat za okolje, gp.mop@gov.si
- ZVKDS OE Ljubljana, tajnistvo.lj@zvks.si

Mestna občina Ljubljana
Oddelek za kulturo
Ambrožev trg 7
1000 Ljubljana

Številka: 35102-0656/2018-7
Datum: 20. 7. 2020

Zadeva: **GRADIVO s področja varstva kulturne dediščine
za izvedbo javnega arhitekturnega natečaja za
DOZIDAVO IN PREZIDAVO BARAGOVEGA SEMENIŠČA**

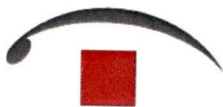
Spoštovani!

Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Ljubljana, Tržaška cesta 4, 1000 Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: ZVKDS, OE Ljubljana), izdaja na podlagi 1. točke drugega odstavka 84. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11-Odl.US, 90/12, 111/13 in 32/16; v nadaljevanju: ZVKD-1), na zahtevo Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: investitor), v zadevi izdaje kulturnovarstvenih pogojev za pripravo natečajne naloge in izvedbo arhitekturnega natečaja za dozidavo objekta Baragovega semenišča in prezidavo dela objekta na naslovu Vilharjeva cesta 11, 13, 15, 1000 Ljubljana, parc. št. 1847, 1848/2, 1848/3, 1848/5, 1848/6, k. o. 2636 Bežigrad, ki predstavljata poseg v spomenik in vplivno območje spomenika Ljubljana – Baragovo semenišče, EŠD: 5456 in spomenik Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana, EŠD: 329, naslednje gradivo s področja varstva kulturne dediščine.

1. Pravna podlaga

Prvi odstavek 28. člena ZVKD-1 določa, da je kulturnovarstveno soglasje treba pridobiti za poseg v spomenik, za poseg v vplivno območje spomenika, če to obveznost določa akt o razglasitvi, in za poseg v registrirano nepremično dediščino, če to določa prostorski akt. Po 29. členu ZVKD-1 je treba pred izdajo kulturnovarstvenega soglasja pridobiti kulturnovarstvene pogoje ZVKDS.

Kulturnovarstveni pogoji za poseg v spomenik ali vplivno območje spomenika se določijo v skladu z aktom o razglasitvi spomenika ali z določbami prostorskega akta. V skladu s to določbo velja za spomenik in vplivno območje spomenika Ljubljana – Baragovo semenišče, EŠD: 5456 varstveni režim, določen z *Odlokom o razglasitvi del arhitekta Jožeta Plečnika v Ljubljani za kulturne spomenike državnega pomena* (Ur. l. RS, št. 51/2009-2500, 88/2014-3553, 19/2016-720, 76/2017-3719, 17/2018-739, v nadaljevanju *Odlok*).

Varstveni režim za spomenik je določen v prvem, tretjem, petem in osmem odstavku 56. člena Odloka za vplivno območje spomenika pa v devetem odstavku 56. člena Odloka.

(1) Za vse kulturne spomenike, razen če ta odlok ne določa drugače, velja splošni varstveni režim, ki določa:

- celostno ohranjanje imenovanih varovanih elementov spomenika,
- zagotavljanje ustrezne namembnosti celote in posameznih enot skladno z varovanimi vrednotami spomenika in prvotnimi namembnostmi,
- podreditev vseh posegov v spomenik in njegove enote ohranjanju spomenika v obliki, legi, gabaritih, konstrukciji, materialih, strukturi in barvni podobi,
- prepoved spreminjanja varovanih elementov spomenika; če je spomenik ali njegov varovani del okrnjen, je treba zagotoviti povrnitev v prvotno stanje na stroške povzročitelja,
- prepoved premeščanja spomenika ali njegovih delov, razen če je premestitev nujna zaradi fizične zaščite spomenika ali njegovih delov,
- prepoved postavljanja ali gradnje trajnih ali začasnih objektov v območju spomenika, vključno z nadzemno infrastrukturo in nosilci reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito funkcioniranje, ohranjanje in prezentacijo spomenika in skladni s kulturnovarstvenimi pogoji pristojnega zavoda,
- ohranjanje vedut na spomenik in s ali iz spomenika na okolico,
- označitev posameznega spomenika, razen manjših javnih spomenikov, s primerno oznako, ki ne krni likovne podobe ali posameznih delov kulturnega spomenika,
- redno vzdrževanje spomenika in njegovih delov ter neposredne okolice,
- predhodno izdelavo konservatorskega načrta za večje posege v spomenik ali njegovo celovito prenovo.

(3) Za kulturne spomenike z etnološkimi vrednotami dodatno velja varstveni režim, ki določa ohranjanje namembnosti posameznega spomenika, za kakršno je bil projektiran ali se je do zdaj uveljavila kot najprimernejša.

(5) Za kulturne spomenike z umetnostnimi oziroma arhitekturnimi vrednotami dodatno velja varstveni režim, ki določa ohranjanje vseh ovrednotenih likovnih značilnosti zunanosti in notranosti posameznih enot ter Plečnikove avtorsko zasnovane opreme, kjer je ta del posamezne enote, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti.

(8) Za notranjo opremo, izdelano po Plečnikovih zamislih, velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje in redno vzdrževanje avtorsko zasnovane opreme v celoti, v njeni funkciji, izvirnosti in neokrnjenost (v barvi, legi, materialu, obliki, strukturi, velikosti) pri posameznih enotah dediščine,
- dovoljeno je strokovno nadzorovano konserviranje-restavriranje izvirnih prvin z rekonstrukcijo avtentične podobe opreme,
- dovoljena sta premeščanje in raba opreme, kadar je to del funkcije predmeta ali objekta (npr. pohištvo, posodje, paramenti), razen v primerih, če raba ogroža obstoj te opreme,
- izjemoma so dovoljena začasna premeščanja za razstave in druge promocije, vendar le po muzealskih standardih in s soglasjem pristojnih organizacij.

(9) V vplivnih območjih kulturnih spomenikov velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje obstoječega nepozidanega odprtega prostora in tradicionalne rabe prostora, kjer je to nujno za ohranjanje integritete kulturnega spomenika,
- prepoved gradnje in postavitve začasnih objektov na območju obstoječih odprtih prostorov, zlasti zelenic, parkovnih površin in vrtov, razen v primerih, kadar so ti nujni

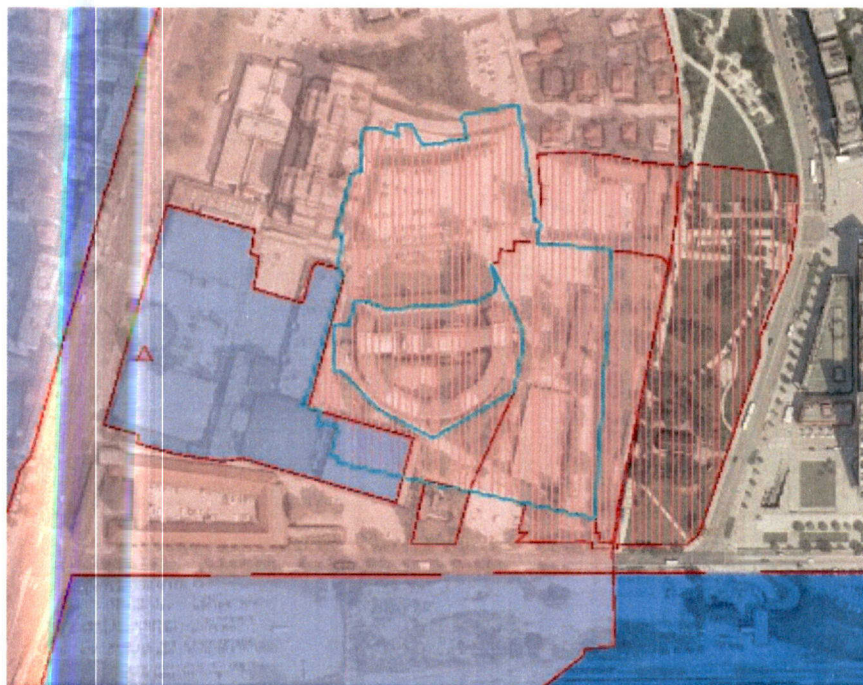
za učinkovitejše **o**hranjanje in rabo spomenika, njegovo boljše dostopnost in prezentacijo,

– dopustne so s kulturnovarstvenimi pogoji usklajene celovite parkovne ureditve ali manjši vrtnoarhitekturni posegi,

– izjemoma so dopustne s kulturnovarstvenimi pogoji usklajene nujne, predvsem podzemne **k**omunalne, prometne, energetske in telekomunikacijske ureditve,

– prilagoditev **m**orebitnih nadomestnih gradenj v vplivnem območju v gabaritih in funkciji spomeniku,

– ohranjanje vedut na spomenik in s ali iz spomenika na okolico.

Prikaz območja **s**pomnika Baragovo semenišče in vplivnega območja. Vir: Register kulturne dediščine, Ministrstvo za **k**ulturo RS,

<https://gisportal.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=403a54629867466e940983d70a16ad9>.

V osmem **o**dstavku 14. člena Odloka pa je določeno sledeče.

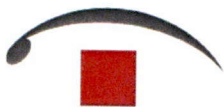
- Varstveni režim **d**opušča **d**ozidavo objekta, prilagojeno **i**zvirni **P**lečnikovi zamisli krožnega tlorisa.
- **M**ožno je urediti **p**odzemne garaže v delu vplivnega območja, ki ne **p**osega v nekdanje pokopališče.

V petem **o**dstavku 14. člena Odloka so navedene vrednote, ki utemeljujejo razglasitev Baragovega **s**emenišča za kulturni spomenik državnega pomena, in sicer:

- **p**alačo **k**rožnega tlorisa je avtorsko zasnoval arhitekt **P**lečnik (1936–1938), **z**idavo je **v**odil (1938–1941) inženir Anton Suhadolc, **z**aključna dela so izpeljali leta 1955 **p**o načrtih arhitekta Antona Bitenca,
- **u**rbanistična umestitev in izjemna, simbolna krožna tlorisna zasnova sta del **P**lečnikove zamisli za celostno regulacijo Svetokriškega okraja,
- **p**alača je ena največjih monumentalnih zgradb v Sloveniji iz obdobja med **o**bema **v**ojnama,
- v **d**voranah objekta že več kakor 50 let potekajo številne družabne prireditve, **p**omembne za mesto.

V šestem **o**dstavku 14. člena Odloka so navedeni varovani elementi spomenika. in sicer:

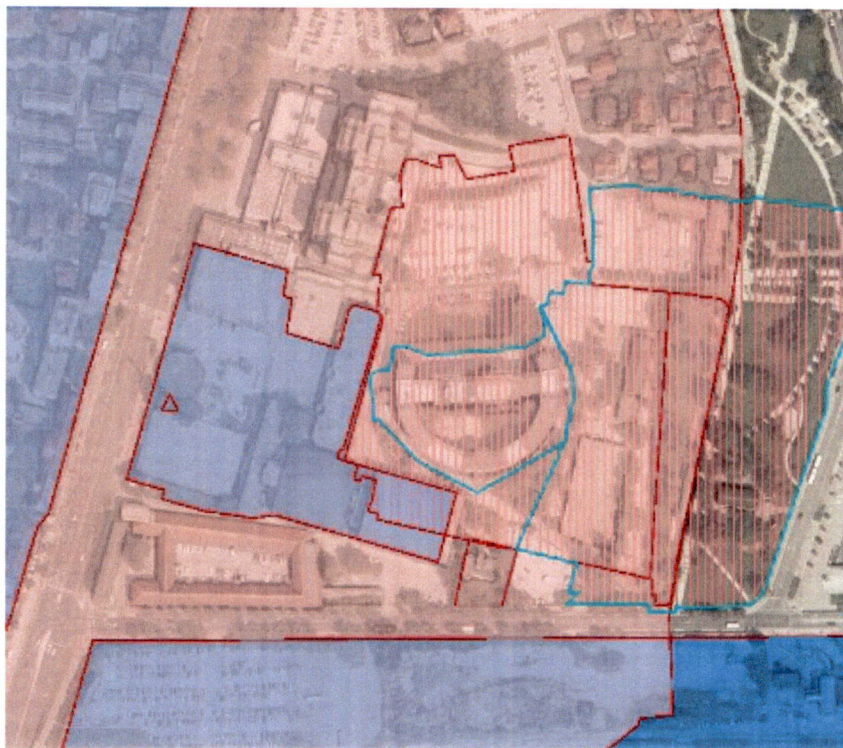

- *obstoječa stavbna lupina v celoti,*
- *tlorisi in detajli dodatne ureditve vhodnih stopnišč ter Festivalne dvorane (avtor Anton Bitenc).*

Celotno območje objekta Baragovega semenišča in njegovega vplivnega območja se nahaja znotraj arheološkega najdišča, ki se varuje kot spomenik. Za spomenik Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana, EŠD: 329 velja varstveni režim, določen v *Odloku o razglasitvi arheološkega kompleksa v ljubljanskih občinah za kulturni in zgodovinski spomenik* (Ur.l. RS* (16.03.1990-20.06.1991), št. 46/90-2229). Varstveni režim določa naslednje.

Zemljišče spada v tretjo spomeniško varstveno enoto Odloka o razglasitvi arheološkega kompleksa, kjer arheološki teren še ni v celoti raziskan (tretja točka 3. člena), katerega varstveni režim zahteva pred posegom v zemeljske plasti arheološke raziskave; strokovna organizacija, ki bo izvajala raziskovalna dela, je dolžna na prijavo investitorja z raziskavami začeti takoj ter pripraviti na podlagi prvih rezultatov program nadaljnjih raziskav s terminskim planom; na osnovi spomeniško varstvene valorizacije se predvidi prezentacija ali pa se teren sprostí (tretji odstavek 8. člena).

Vplivno območje Baragovega semenišča se na vzhodnem delu deloma pokriva z vplivnim območjem Navja, tudi spomenika državnega pomena, ki je v RKD vpisano pod EŠD 383, z imenom Ljubljana – Pokopališče Navje, in sicer na podlagi razglasitve z *Odlokom*.

Prikaz območja Baragovega semenišča in vplivnega območja pokopališča Navje. Vir: Register kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo RS,

<https://gisportal.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=403a54629867466e940983d70a16ad9e>

Peti, sedmi in osmi odstavek 29. člena ZVKD-1 določajo, da lahko ZVKDS s kulturnovarstvenimi pogoji kot pogoj za pridobitev kulturnovarstvenega soglasja za poseg v spomenik določi obveznost priprave konservatorskega načrta, če je nameravani poseg kompleksen, če grozi nevarnost uničenja ali ogrožanja varovanih vrednot ali če je treba pri posegu izvesti konservatorsko – restavratorska dela. Konservatorski načrt je potreben vedno, kadar gre za posege v strukturne elemente spomenika.

Tretji odstavek 29. člena ZVKD-1 določa, da lahko ZVKDS s kulturnovarstvenimi pogoji določi zahteve glede strokovne usposobljenosti izvajalcev specializiranih del.

2. Namen izdelave strokovnih podlag

S strani investitorja je izkazana namera dozidati in delno prezidati objekt Baragovega semenišča.

Vlogi so bila priložena spodnja gradiva:

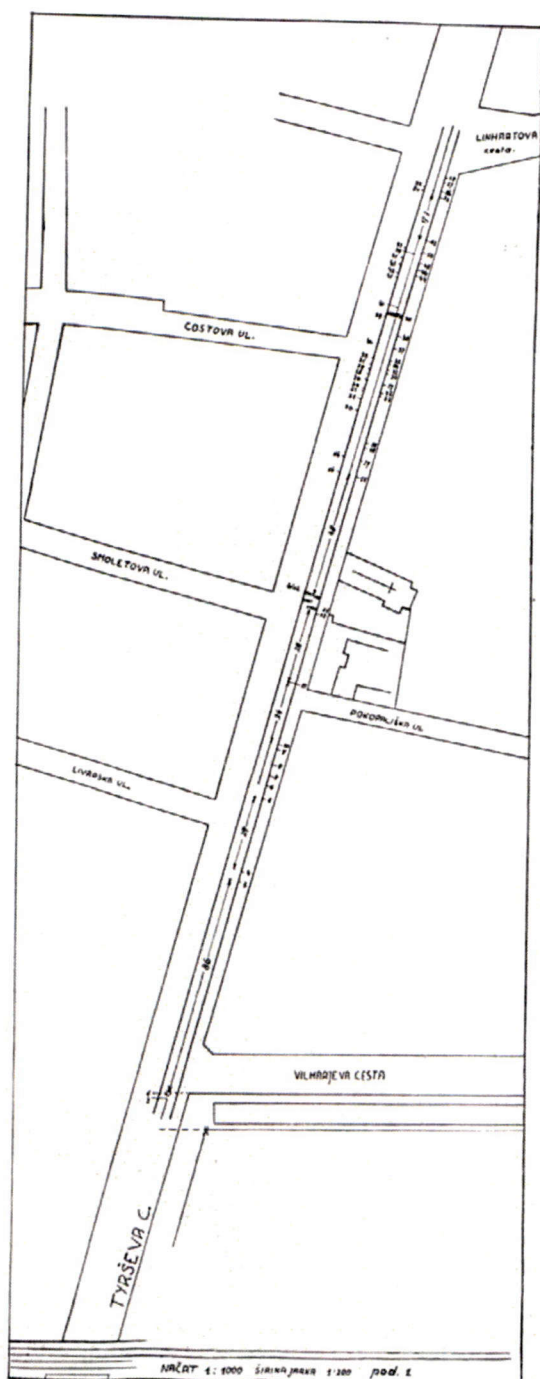
- Prenova, dograditev in preoblikovanje Plečnikovega Akademskega kolegija v Umetniško-izobraževalno središče Ljubljana. Novo Slovensko mladinsko gledališče. Programska naloga. Tibor Mihelič Syed, Vika Potočnik, Dušan Kohek, Vitomir Obal, Ljubljana, marec 2020 (v nadaljevanju *programska naloga*).
- Slovensko mladinsko gledališče. Projektna študija. Magistrska naloga. Nada Kodela, december 2018.
- Zasnova za zidave Dunajska – Linhartova – Železna – Vilharjeva. Biro Ravnikar-Potokar, Ljubljana, julij 2018.

Glede na navedbe v *programski nalogi* naj bi objekt Baragovega semenišča s prizidavami postal kulturno, umetniško in izobraževalno središče Ljubljane, v okviru katerega ostajata Slovensko mladinsko gledališče in Pionirski dom. Obseg nameravanih posegov je, kot je možno razbrati iz *programske naloge*, sledeč: prizidava z izvedbo treh novih dvoran, predverjem, skladišči, tehničnimi prostori, garažami itd. ter posegi v obstoječe dvorane oz. prostore, ki jih uporabljata Slovensko mladinsko gledališče in Pionirski dom.

3. Razvoj prostora in Plečnikovi načrti

Pokopališče pri cerkvi sv. Krištofa

Baragovo semenišče je locirano na območju nekdanjega pokopališča pri cerkvi sv. Krištofa v Ljubljani. Gre za območje severnega dela Ljubljane, ki je bilo še konec 18. stoletja neposeljeno, preko polj je proti severu vodila tedaj imenovana »komercialna cesta od Trsta proti Gradcu« (pozneje Tyrševa in danes imenovana Dunajska cesta). Leta 1779 je bilo ob cerkvi sv. Krištofa, ki je bila v osnovi še srednjeveška, urejeno pokopališče. Iz higienskih razlogov so namreč konec 18. stoletja začeli opuščati pokopavanje v cerkvah in za pokopališča določili lokacije zunaj mest. Odprto je bilo naslednje leto (Milena Piškur in Sonja Žitko. *Ljubljansko Navje*. Ljubljana: DZS, 1997). Zanimivo je, da je bilo prvo ljubljansko Mestno pokopališče zasnovano prav na lokaciji, kjer se je ob nekdanji rimski cesti razprostirala rimska nekropola, ki je bila v ta prostor izven Emone umeščena prav tako zaradi higienskih razlogov.

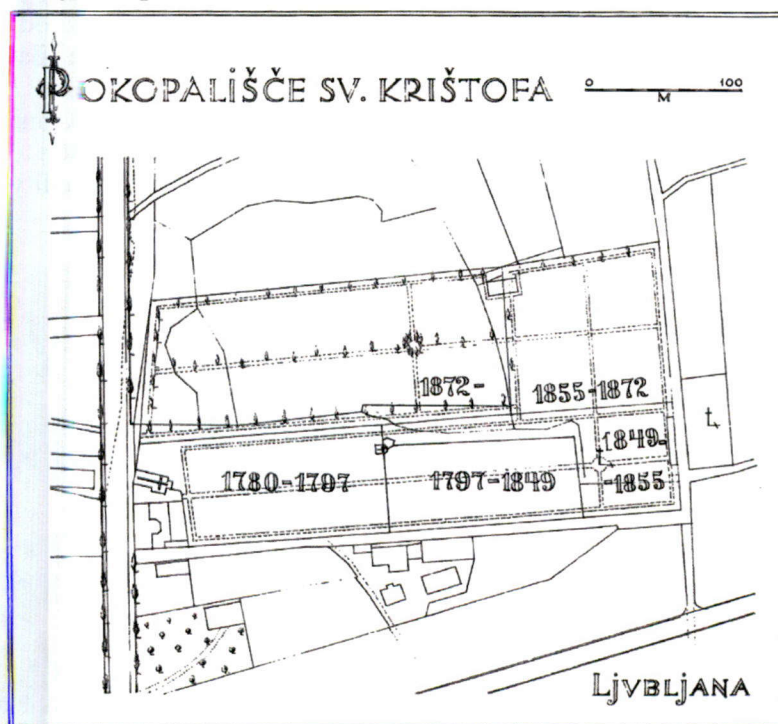
Načrt rimskega pokopališča ob Tyrševi (Dunajski) cesti. Vir: Rajko Ložar, Poročilo arheološkega oddelka Narodnega muzeja za l. 1931-1933, Ljubljana, 1933. V letih 1931 in 1932 so ob gradnji kanalizacije po Dunajski cesti od Vilharjeve ceste do (približno) cerkve Sv. Krištofa ter do vojašnice 16. art. polka delavci našli sledove blizu 58 grobov, izmed katerih segajo doslej znani najsevernejši skoraj prav do Linhartove ulice. Rimsko pokopališče se je ob glavni mestni vpadnici širilo od današnjega Kongresnega trga pa vse do Gospodarskega razstavišča. Vzhodni in zahodni rob grobišča še ni znan.

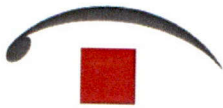
Neposeljeno območje severno od Ljubljane z vrisano cerkvijo sv. Krištofa in pripisom Sct. Christoph Begräbnis (tretja četrtina 18. stoletja). Vir: Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763–1787, zvezek 2, sekcija 190.

Območje pokopališča se je od nastanka pa vse do konca 19. stoletja širilo po fazah proti vzhodu, nato na sever. Iz shematskega prikaza, ki se je ohranil v Zgodovinskem arhivu Ljubljana, je razvidnih pet razvojnih faz širjenja pokopališča, in sicer se je pokopališče razširilo najprej proti vzhodu, nato na sever, na koncu nazaj na zahod. Širitve pokopališča in zgodovinski razvoj ožjega območja natančneje opisujeta Tanja Simonič Korošak in Tina Potočnik (Konzervatorski načrt za pokopališče Navje. EŠD 383, Ljubljana – Pokopališče Navje. Mapa 1. Elaborat, Maribor, 2020).

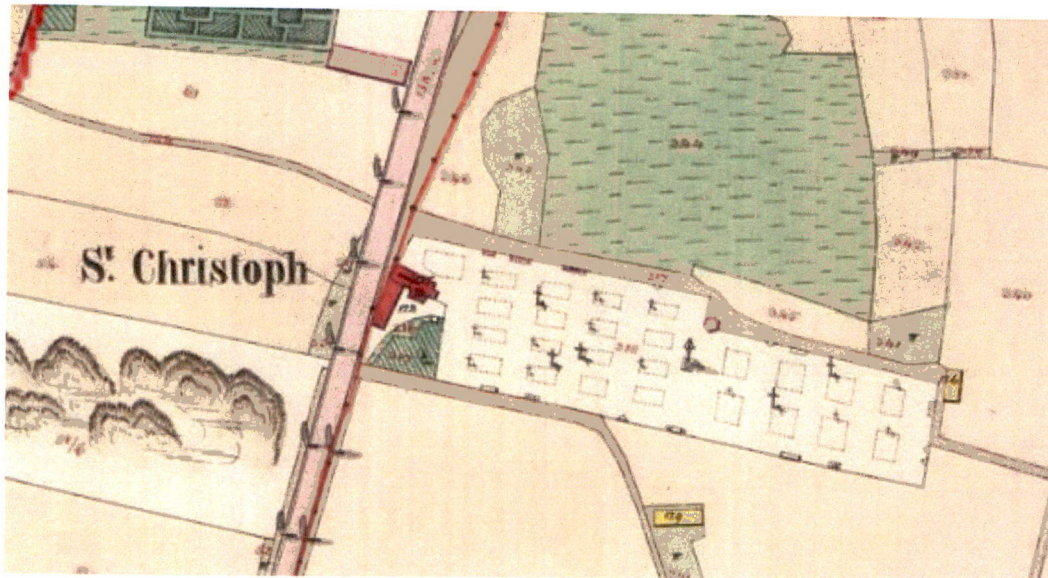

Prikaz faznosti širitve pokopališča pri cerkvi sv. Krištofa. Vir: Zgodovinski arhiv Ljubljana, ZAL, LJU 0342, Zbirka fotografij, fotografija 013-003-021-0.

Prikaz tretje razvojne faze je razviden na Franciscejskem katastru (triangulacija je bila opravljena v letih 1822–1826). V tem času je pokopališče že obsegalo prostor med današnjo Dunajsko cesto na zahodu ter Robbovo ulico na vzhodu. Na severu je segalo pokopališče nekje do poteze prečnega trakta današnjega Baragovega semenišča. Na jugu pa ga je v določenem segmentu zamejevala poljska pot, kasneje Pokopališka ulica.

Pokopališče s cerkvijo sv. Krištofa v prvi četrtini 19. stoletja na Franciscejskem katastru. Vir: SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko, k. o. Ljubljana – Sv. Petra predmestje, 1823-1869, lista A01 in A03. Pridobljeno: oktobra 2019. <http://arsq.gov.si/Query/detail.aspx?ID=223769>.

Na načrtu tretje vojaške izmere Avstro-Ogrske monarhije (1869–1887) je poleg cerkve sv. Krištofa in pripadajočih poslopij že razvidna tudi poteza Arkad vzhodno od lokacije Baragovega semenišča. Doslej neznana stavbna zgodovina Arkad, ki je bila predstavljena v članku *Arkade na Navju. Monumentalna pokopališka arhitektura 19. stoletja in Plečnikova predelava* (Tina Potočnik, Tanja Simonič Korošak, Kronika, 2, 2020) razkriva širši arhitekturno-zgodovinski kontekst tega objekta iz leta 1864 ter navezave na motiv campo santo, ki se prepletajo tudi s poznejšimi Plečnikovimi ureditvami, vključno z načrti za Baragovo semenišče.

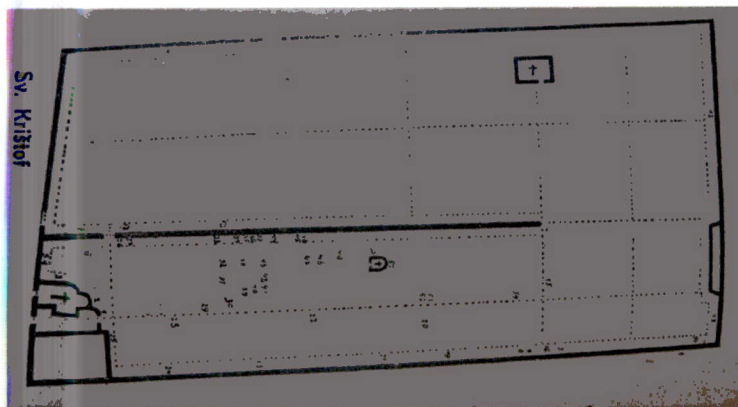

Tretja vojaška izmera Avstro-Ogrske monarhije, kartirana v merilu 1 : 25000 (1869–1887). Vir: <https://mapire.eu/en/map>.

Situacija iz tretje četrtine 19. stoletja, kakršna je prikazana na načrtu tretje vojaške izmere Avstro-Ogrske monarhije, se je ohranila vse do 30. let preteklega stoletja in jo prikazuje tudi shema, ki jo je v svojo drugo knjižico *Vodnik po ljubljanskih pokopališčih* vključil Marko Bajuk (1937).

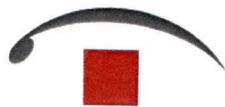

Shema pokopališča pri sv. Krištofu iz leta 1937, tik pred ureditvijo Navja. Vir: Bajuk 1937, priložen list.

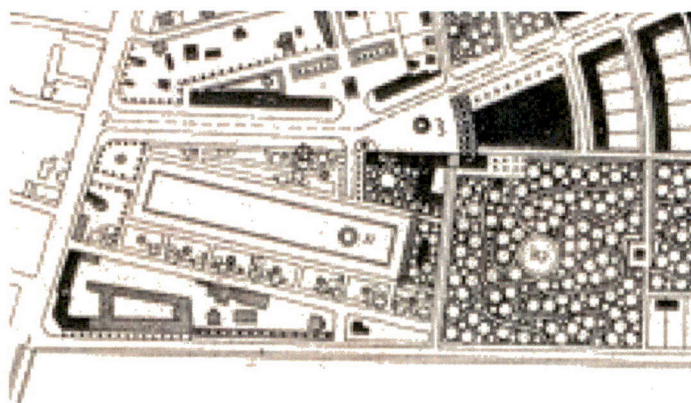
Kljub številnim razširitvam pa je pokopališče pri sv. Krištofu ob naraščanju števila prebivalcev Ljubljane in širjenju mesta na prelomu iz 19. v 20. stoletje postalo dokončno pretesno. Zato je bilo v bližini urejeno novo pokopališče, in sicer ob novozgrajeni cerkvi sv. Križa na območju poznejših Žal. Novo pokopališče pri sv. Križu je bilo odprto leta 1906, na pokopališču pri sv. Krištofu pa so pokopavanje postopoma opustili, posmrtno ostanke pokojnikov ekshumirali in prenesli večinoma na novo mestno pokopališče, staro pa je postajalo vse bolj zanemarjeno.

Plečnikove zamisli za območje Baragovega semenišča

Arhitekt Jože Plečnik je svoje prve zamisli za ureditev tega dela Ljubljane (območje severno od železnice), ki je tedaj med mestnimi predeli doživel največji gradbeni razvoj, razvil že v okviru priprav regulacijskega načrta v poznih dvajsetih letih preteklega stoletja. Načrt regulacije Svetokriškega okraja je Plečnik izdelal leta 1928, z obrazložitvijo osnovne ideje pa je bil objavljen v reviji Dom in svet 15. marca 1929 (o slednjem pišeta mdr. Krečič, 1992 in Jörg Stabenow. *Jože Plečnik. Städtebau im Schatten der Moderne*. Wiesbaden: Vieweg, 1996). V tem načrtu, poznanem po motivu žarkasto razpirajočih se osi s prečnimi povezavami v četrtnskem krožnem izseku, je Plečnik območje pokopališča pri cerkvi sv. Krištofa preoblikoval v reprezentativni parkovni prostor, nacionalni panteon s spominom na »zaslužne« Slovence.

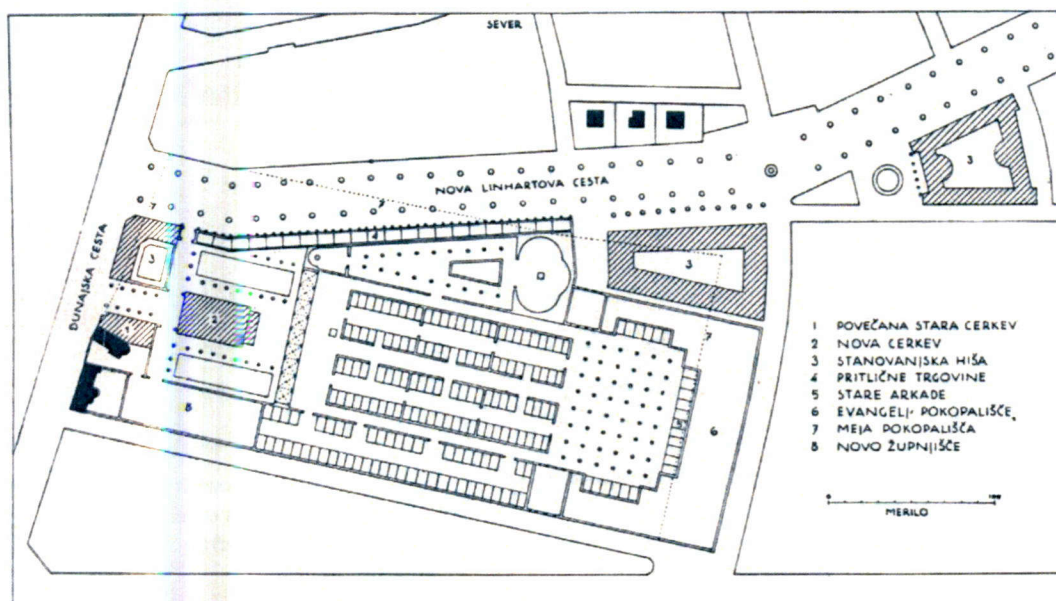
Plečnikov regulacijski načrt za mestni predel severno od železnice (Svetokriški okraj), ki je bil objavljen v reviji Dom in svet 15. marca 1929, stran 91. Vir: Muzej in galerije mesta Ljubljane, Plečnikova zbirka, mapa Urbanizem Bežigrad, načrt PZ 6230.

Izsek iz regulacijskega načrta Svetokriškega okraja s prikazom ureditvenega predloga za območje opuščenega pokopališča pri cerkvi sv. Krištofa.

Med tem, ko je Plečnik preučeval možnosti za razvoj širšega območja pozneje zgrajenega Baragovega semenišča, se je Društvo za ustanovitev župnije in zidavo cerkve sv. Cirila in Metoda v Ljubljani povezalo z njim zaradi gradnje prizidka k cerkvi sv. Krištofa (Piškur, Žitko 1997). Povečava cerkve sv. Krištofa je bila tako vključena v Plečnikov naslednji ambiciozni načrt, ki je na lokaciji opuščenega pokopališča predvideval ureditev Slavnostnega pokopališča in monumentalne cerkve Hram slave. Načrt iz leta 1932 je naslednje leto v reviji Dom in svet predstavil France Stele (*Hram slave pri sv. Krištofu*, Dom in svet 46, št. 1–2, 1933, str. 50, 64–71).

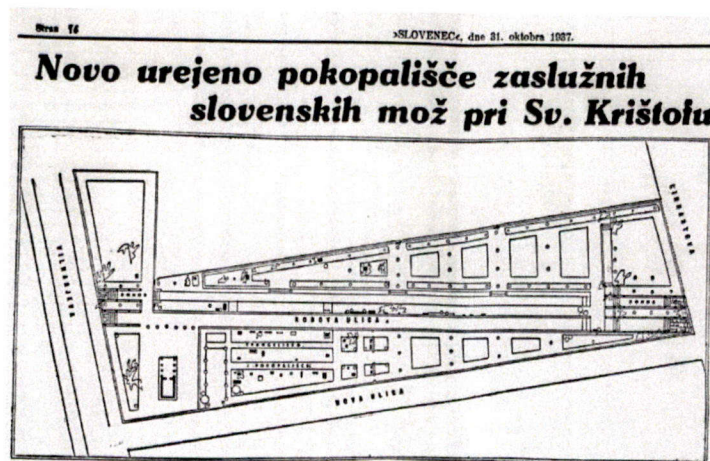
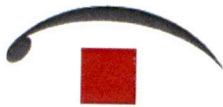

SL. 4. SLAVNOSTNO POKOPALIŠČE PRI SV. KRIŠTOFU IN REGULACIJE NJEGOVE OKOLICE

Objava Plečnikovnega načrta v reviji *Dom in svet* leta 1933 s podpisom: Slavnostno pokopališče pri sv. Krištofu in regulacije njegove okolice (Stele 1933, 50).

Plečnik si je zamislil geometrijsko zasnovan pokopališki kompleks Slavnostnega pokopališča, katerega osrednja os se začne z grandiozno novo cerkvijo sv. Cirila in Metoda, imenovano tudi Hram slave, severovzhodno od obstoječe pokopališke cerkve sv. Krištofa z novim prizidkom. Os Slavnostnega pokopališča se na vzhodni strani zaključi s potezo Arkad in parkovno površino s točkovnimi elementi (drevesi) v geometrijskem rastru. Ta Plečnikov načrt je bil realiziran le v prizidavi cerkve sv. Krištofa (med letoma 1933 in 1934, glej Tomaš Valena, *O Plečniku. Prispevki k preučevanju, interpretaciji in popularizaciji njegovega dela*, Celje: Celjska Mohorjeva družba, 2013). Ob tem pa je bilo na robu pokopališkega prostora kot fragment teh velikopoteznih idej preureditve zapuščenega pokopališča v slovenski panteon v letih 1937 in 1938 urejeno Navje. Plečnikov načrt tega »Parka zaslužnih mož« je doslej znan le po objavi v časopisu *Slovenec* dne 31. oktobra 1937, naslovljeni *Novo urejeno pokopališče zaslužnih slovenskih mož pri sv. Krištofu*, predvideva pa ureditev območja vzhodno od Baragovega semenišča.

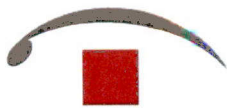
Plečnikov načrt za ureditev Navja in evangeličanskega pokopališča leta 1937. Zasnova je prikazana tako, da je osnovna osna poteza, ki je sicer potekala od juga proti severu (kot sicer danes osrednja pot na Navju) prikazana na tem načrtu od leve proti desni. Vir: Novo urejeno pokopališče zaslužnih slovenskih mož pri sv. Krištofu, Slovenec, 31. 10. 1937, stran 16.

4. Baragovo semenišče - opis razvoja spomenika

Plečnikove zamisli o izgradnji obsežnega reprezentativnega pokopališkega kompleksa s Hramom slave oz. slovenskim panteonom na območju opuščenega pokopališča pri cerkvi sv. Krištofa so postale neuresničljive v letu 1936, ko se je Ljubljanska škofija pod vodstvom škofa dr. Gregorija Rožmana odločila, da na večjem delu opuščenega pokopališkega prostora zgradi nov škofijski kompleks. Od prvotnega ambiciozno zamišljenega škofijskega kompleksa, so sicer zgradili le del Baragovega semenišča, objekta, imenovanega po misijonarju Frideriku Baragi, ki naj bi bil namenjen nastanitvi semeniščnikov (Damjan Prelovšek, *Josef Plečnik (1872–1957): Architectura perennis*. Salzburg-Wien: Residenz Verlag, 1992; Peter Krečič. *Jože Plečnik*. Ljubljana: DZS, 1992; Andrej Hrausky, Janez Koželj, Damjan Prelovšek, *Plečnikova Ljubljana. Vodnik po arhitekturi*. Ljubljana: Dessa, 1996; Franci Lazarini, »Prekrasni arhitektov sen o našem Pantheonu«. *Plečnikovi neuresničeni načrti za slavnostno pokopališče zaslužnih Slovencev*. Studia universitatis hereditati 7, 2019, str. 63–77). Bogoslovci naj bi se vselili v začetku študijskega leta 1941–1942. Toda zaradi nastopa druge svetovne vojne in kasnejših spremenjenih družbeno političnih razmer Baragovo semenišče ni bilo nikoli dokončano. Po drugi svetovni vojni je bila v nedokončano Baragovo semenišče nastanjena vojska (ZAL, LJU 474, fasc. 9, a. e. 573, dopis Poverjeništvu za komunalno gospodarjenje MLO 693/48), leta 1952 je bilo še formalno podržavljeno. Od petdesetih let je bilo namenjeno profanim (javnim) funkcijam (Akademski kolegij; Slovensko mladinsko gledališče; Pionirski dom in Festivalna dvorana; Kino Soča; v južnem delu semenišča so uredili študentske sobe).

Plečnik si je Baragovo semenišče, locirano ob novi bežigrajski aveniji (nekoliko južneje zasnovani in razširjeni novi Linhartovi cesti) zamislil kot objekt z monumentalnim obcestnim vhodnim traktom. Ta se tangencialno pripenja k štirinadstropnemu začetnemu krožnemu delu, prečno povezanem s širšim traktom v smeri vzhod-zahod. Po prvotnem načrtu naj bi bil ta prečni trakt z obodom povezan še z med seboj vzporednimi prehodi v smeri sever-jug. Na vzhodni in zahodni strani je v osi osrednjega trakta predvidel stranska vhoda v globokih nišah. V prečnem traktu so bile zasnovane tri dvorane – obokana kletna dvorana, kinodvorana ter osrednja, dvonadstropna kapela semenišča, oblikovana kot psevdobazilika. Do slednje vodita na vsaki strani po eno slavnostno stopnišče. V krožnem delu objekta je Plečnik na zunanjem obodu zasnoval asketske sobe za semeniščnike, na notranjem pa bolj kot ne neprekinjen povezovalni hodnik. Fasado zunanjega oboda objekta zaznamuje enovitost obodne ravnine, ritmična

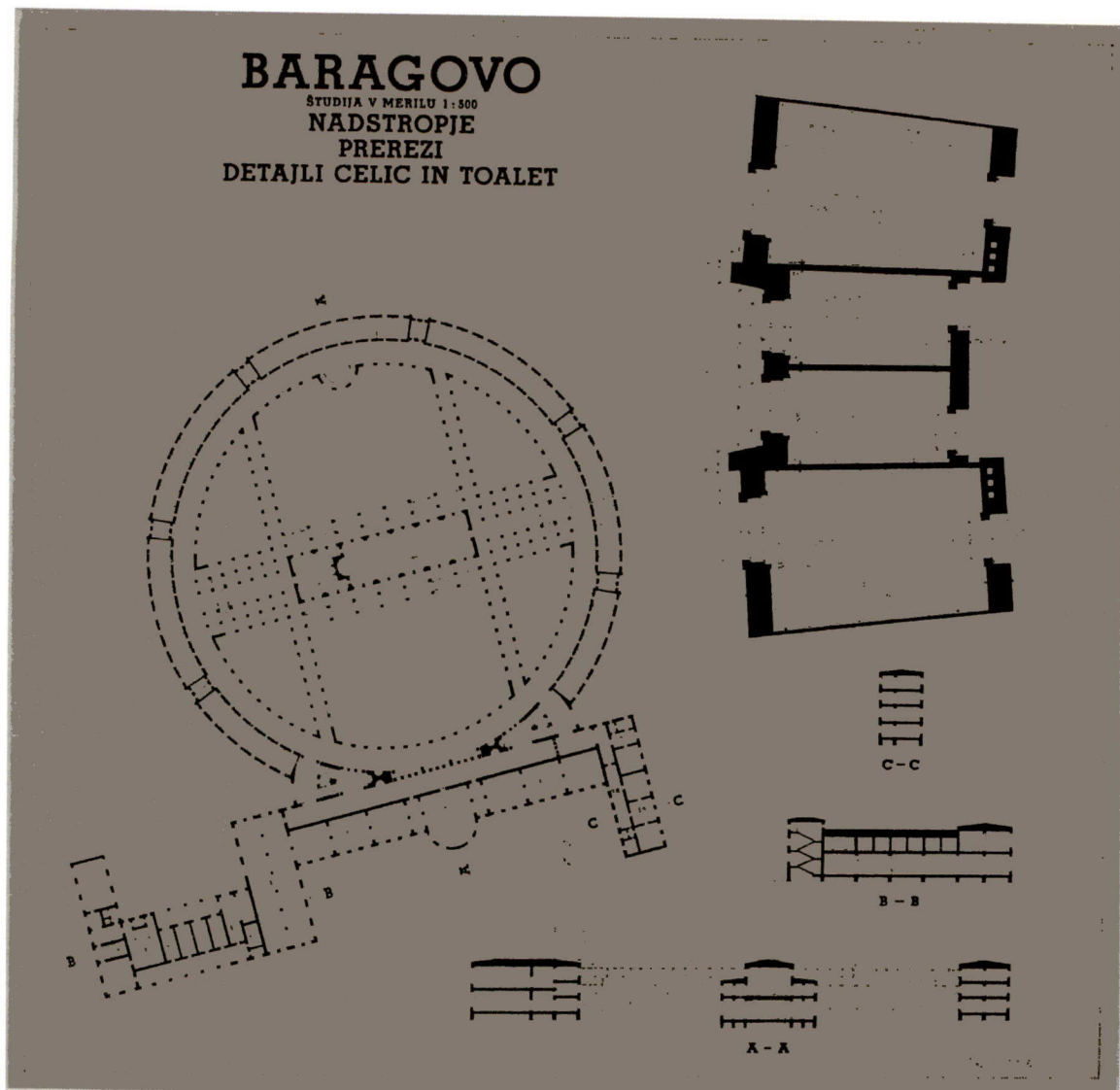
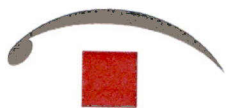

členitev z okenskimi osmi, pri čemer se na vsakih deset okenskih osi oz. na šestih vertikalah (cezurah) ravnina fasade poglobi s plitvimi balkonskimi ložami, ter obe vhodni partiji.

Baragovo semenišče. Vir: Muzej in galerije mesta Ljubljane, Plečnikova zbirka, načrt DPP_0104.

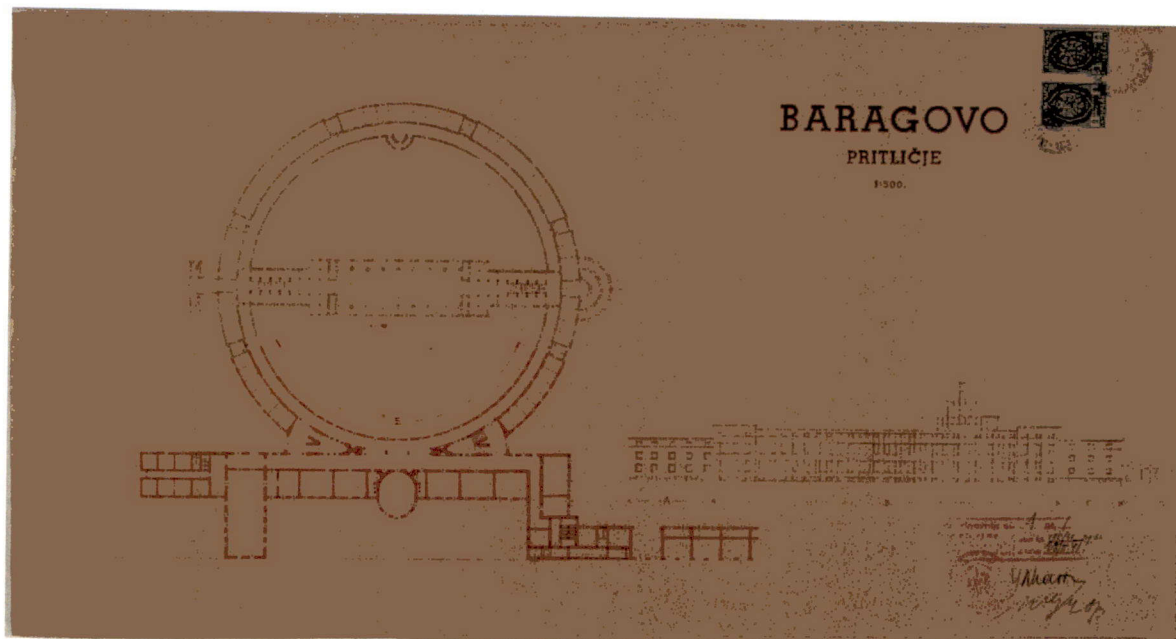
Baragovo semenišče. Vir: Muzej in galerije mesta Ljubljane, Plečnikova zbirka, načrt DPP_0103.

Urbanistični načrt Ljubljane z začetka 40. let preteklega stoletja. Vir: Muzej in galerije mesta Ljubljane, Plečnikova zbirka.

Načrt Baragovega semenišča z žigom Antona Suhadolca, datiran tik pred začetek druge svetovne vojne. Vir: Muzej in galerije mesta Ljubljane, Plečnikova zbirka, načrt DPP_0100.

Semenišče so pričeli graditi leta 1938. Zidavo objekta je vodil Anton Suhadolc po nekoliko spremenjenem načrtu, sam je načrtoval določene detajle in opremo sob za bogoslovce. Kmalu po začetku gradnje naj bi prišlo do konflikta med Plečnikom in Suhadolcem zaradi menda samovoljnega spreminjanja določenih detajlov, zato naj bi se Plečnik načrtu odrekel. Baragovo semenišče zaradi vojne ni bilo dokončano.

Posnetek gradbišča nastajajočega Baragovega semenišča iz leta 1938. V ozadju je viden zvonik cerkve sv. Krištofa. Vir: Slovenski etnografski muzej, Fotografska zbirka Petra Nagliča, fotografija F_1938_2_42_017.

Posnetek gradbišča ~~ne~~stajajočega Baragovega semenišča iz leta 1939. V ospredju so vidni domnevno stara mrtvašnica in ~~grobovi~~. Vir: Slovenski etnografski muzej, Fotografska zbirka Petra Nagliča, fotografija F_1939_1_1_003.

Baragovo ~~semeni~~šče in del Navja leta 1945. Vir: Zgodovinski arhiv Ljubljana, ZAL, LJU 0342, Zbirka fotografij, ~~fo~~tografija A3-012-043.

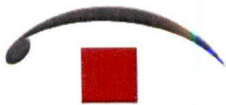

Do začetka druge svetovne vojne so zgradili nekoliko več kot polovico krožnega dela objekta, vključno s prečnim traktom. V petdesetih letih pa so objekt po načrtih Plečnikovega učenca Toneta Bitenca zasilno dokončali (z deli so zaključili leta 1955). Ob tem se je v začetku petdesetih let preteklega stoletja mestna oblast odločila, da na območju med Baragovim semeniščem in današnjo Dunajsko cesto zgradi novo ljubljansko sejmišče. Gradbena dela so se pričela že leta 1944, pri čemer je bil sprva sejmski dejavnosti namenjen le del tega območja. V prvih načrtih je bil celo načrtovan drevored, ki bi cerkev sv. Krištofa povezal z Baragovim semeniščem. Leta 1955 pa je mestni ljudski odbor Ljubljana sklenil, da Gospodarskemu razstavišču nameni obširnejše zemljišče – tega leta je bila zgrajena Hala A (Breda Mihelič, *Gospodarsko razstavišče*. V: 20. stoletje. Arhitektura od moderne do sodobne. Vodnik po arhitekturi, ur. Damjana Prešeren, Ljubljana: ZVKDS, 2001, str. 93–99). Decembra 1957 je bil tako porušen Plečnikov prizidek k cerkvi, februarja 1958 pa še cerkev sv. Krištofa.

Fotografija območja Baragovega semenišča iz zraka. Datirana je v leto 1940, vendar je datacija najverjetneje napačna. Ob povečavi so na severnem delu Navja že postavljeni štirje pilastri, ki so jih tja namestili leta 1952. Vir: Zgodovinski arhiv Ljubljana, ZAL, LJU 0342, Zbirka fotografij, fotografija A3-2017-002.

5. Splošne usmeritve

Načrtovanje in izvedba posegov

Usmeritve so usklajene z določili mednarodnih¹ in domačih konservatorskih standardov, ki težijo k ohranjanju primarne substance spomenika s čim manj destruktivnimi posegi.

Pri načrtovanju in izbiri metode dela je potrebno upoštevati naslednja načela:

- Načelo kompatibilnosti: raba gradiv, ki ne povzročijo poškodb ali negativnih vplivov na originalno substanco spomenika in ki se najbolj ujemajo z vrednotami spomenika, pri čemer je potrebno upoštevati zahteve po varnosti in trajnosti.
- Načelo reverzibilnosti: izvajanje posegov, ki jih je možno brez poškodb na spomeniku odstraniti in nadomestiti z novimi ustrežnejšimi; če posegi niso popolnoma reverzibilni, ne smejo preprečevati nadaljnjih posegov.
- Načelo minimalnega posega: izbor rešitev, s katerimi se minimalno posega in spreminja prvotne oziroma kvalitete sestavine
- Načelo spoštovanja zgodovinske vrednosti: vsak poseg mora čim bolj spoštovati koncept, tehnike in zgodovinsko vrednost prvotne stavbe ali zgodnjih faz in pustiti sledi, ki bodo prepoznavne v prihodnosti. Treba se je čim bolj izogibati odstranitvi in spreminjanju zgodovinskega materiala ali prepoznavnih arhitekturnih značilnosti.
- Načelo ocene varnosti: Z oceno varnosti je treba združiti kvantitativno in kvalitativno analizo: neposredno opazovanje, zgodovinske raziskave, konstrukcijska analiza in po potrebi poskusi in testi. Uporaba varnostnih stopenj kot pri novogradnji pogosto zahteva odvečne in nemogoče ukrepe. V teh primerih posebne analize upravičijo drugačen pristop k zagotavljanju varnosti.

Konservatorski načrt:

- Zaradi nameravane dozidave in prezidave dela Baragovega semenišča je ZVKDS v skladu s petim, sedmim in osmim odstavkom 29. člena ZVKD-1 in prvim odstavkom 56. člena Odloka določil obveznost priprave konservatorskega načrta, saj gre za kompleksen poseg, ki tangira tudi strukturne elemente spomenika. Natečajne rešitve morajo izhajati iz ugotovitev konservatorskega načrta.
- Konservatorski načrt mora biti izdelan v skladu s Pravilnikom o konservatorskem načrtu (Uradni list RS, št. 66/2009). Vključevati mora tudi vplivno območje Bargovega semenišča in vsebovati Mapo 1, Mapo 2 in Mapo 3. Poročila o rezultatih raziskav bodo morala biti priložena v Mapi 4 konservatorskega načrta.
- Izdelati je potrebno natančen posnetek obstoječega stanja, ki mora vključiti lokacijo in obliko vseh prvotnih in drugih kvalitetnih arhitekturnih prvin izvedenega dela objekta in notranje opreme.
- Izvajalec konservatorskega načrta mora imeti opravljen strokovni izpit s področja konservatorske stroke. Izdelovalec načrta mora v izdelavo načrta vključiti strokovnjake s področja umetnostne zgodovine, arhitekture in krajinske arhitekture. Izvajalci specializiranih del (izvedba raziskav, posnetkov) morajo biti ustrezno usposobljeni v smislu 105. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine.
- Konservatorski načrt mora biti predložen ZVKDS, OE Ljubljana v potrditev. Vlogi za potrditev morata biti priložena 2 tiskana izvoda in 1 digitalni izvod konservatorskega načrta. En tiskani izvod bo hranil pristojni zavod, drugega pa Informacijsko dokumentacijski center za dediščino Ministrstva za kulturo.
- Za pridobitev kulturnovarstvenega soglasja bo potrebno poleg Konservatorskega načrta vlogi priložiti projekt PGD, ki mora biti usklajen s smernicami podanimi v konservatorskem načrtu (Mapa 1). Predlagamo, da investitor pred tem priloži v potrditev idejno zasnovo posega.

¹ Mednarodne listine in dokumenti ICOMOS: Beneška listina, Florentinska listina, Listina iz Burre, načela za analizo, ohranjanje in strukturno obnovo arhitekturne dediščine in idr.

- Mapa 3 konservatorskega načrta (konservatorsko restavratorski projekt) se izdela ob pridobitvi projektne rešitve predvidoma v fazi izdelave PGD/PZI dokumentacije. Mapa 3 se v času uvedbe v delo, oziroma ko bodo vzpostavljeni pogoji za morebitne potrebne destruktivne raziskave, po potrebi dopolni.

Tehnologija:

- Tehnologija izvedbe del mora biti prilagojena **historičnemu objektu**. Naprav, ki **povzročajo močne tresljaje**, ni sprejemljivo uporabljati. V kolikor se ugotovi, da tehnologija izvedbe povzroča škodo na objektu, je potrebno nemudoma dela zaustaviti in dela nadaljevati z drugo primerno tehnologijo.
- Izvajalec je dolžan v času izvedbe del spremljati tudi negativne vplive na še posebej varovane elemente, opredeljene v konservatorskem načrtu in jih po potrebi še dodatno zaščititi.

Reference izvajalcev:

- Skladno s tretjim odstavkom 29. člena ZVKD-1 so postavljene zahteve glede strokovne usposobljenosti izvajalcev specializiranih del. Konservatorsko-restavratorska dela lahko izvaja konservator–restavrator s strokovnim izpitom s področja konservatorske-restavratorske dejavnosti in najmanj 5 let delovnih izkušenj s področja konservatorstva-restavratorstva. Specializirana dela na delih oziroma prvinah objekta, ki se vežejo na varovane vrednote, lahko izvajajo le izvajalci z najmanj tremi referencami na objektih kulturne dediščine, potrjenimi s strani generalnega konservatorja ZVKDS.

Arheologija:

- Na celotnem obravnavanem območju se bodo izvedle predhodne arheološke raziskave za določitev vsebine in sestave arheološkega najdišča.
- Na podlagi rezultatov se določi obseg in način arheoloških raziskav, ki morajo potekati po določilih 27. alineja 3., 31., 33., 34. in 85. člena ZVKD-1.
- V primeru odkritja izjemnih najdb lahko zahtevamo spremembo izvedbenega projekta in prezentiranje odkritih arheoloških ostalin *in situ*.

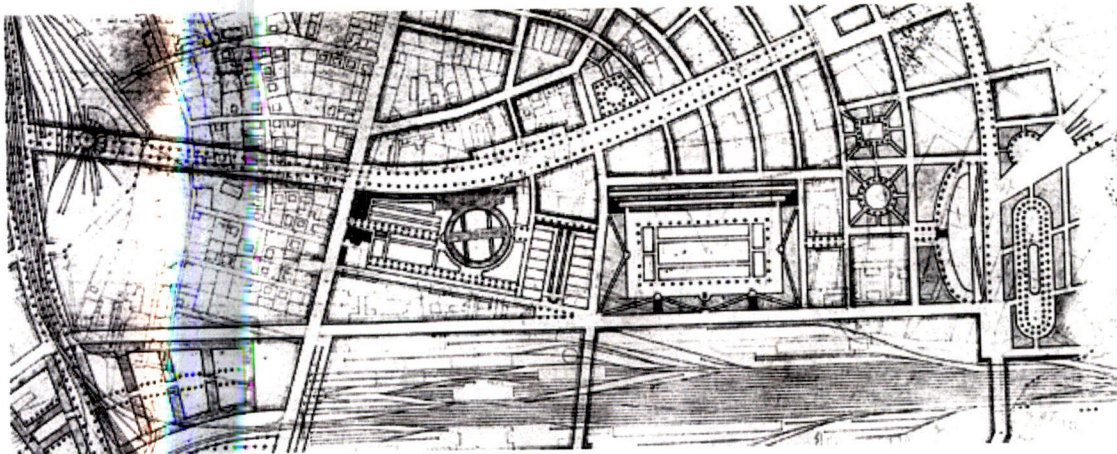
6. Usmeritve za pripravo natečajne naloge

- 6.1. Skladno s petim odstavkom 14. člena in prvim ter petim odstavkom 56. člena *Odloka* morata prizidan del objekta in prezidava obstoječega dela objekta ohranjati in poudariti **monumentalnost in simbolnost** Baragovega semenišča. Objekt je bil namreč zamišljen kot ena največjih monumentalnih zgradb v Ljubljani v medvojnem času. Čeprav je Plečnik po odločitvi o izgradnji Baragovega semenišča opustil idejo o Hramu slave, o monumentalni cerkvi v neposredni bližini mikrolokacije Baragovega semenišča, so načrtovanje semeniškega objekta vodile težnje, da bi imelo področje opuščene pokopališča pri cerkvi sv. Krištofa pomembno simbolno vlogo.
- 6.2. Skladno s petim odstavkom 14. člena in prvim, petim in devetim odstavkom 56. člena *Odloka* mora natečajna rešitev upoštevati in v formalnem ter prostorskem smislu **izhajati iz izhodiščne in nove prostorske situacije**, v katero se umešča Baragovo semenišče. Plečnik je namreč objekt umestil v prostor in v svoje plane regulacije na način, da je monumentalni obcestni vhodni trakt lociran **točno** na zalomu načrtovane nove bežigradske avenije (nove Linhartove ceste). Na tej poziciji bi bilo pročelje objekta (severnega trakta) v renesančni maniri s strani razkrito za poglede iz oddaljenih točk vzdolž te avenije. Natečajna rešitev mora

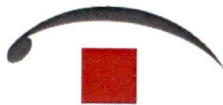

dosegati ta nivo prostorskega premisleka v trenutni prostorski situaciji in ohranjati odprte poglede na objekt z Linhartove ceste.

- 6.3. Prizidek mora biti skladno s petim in osim odstavkom 14. člena in prvim in petim odstavkom 56. člena *Odloka* prilagojen izvirni Plečnikovi zamisli krožnega tlorisa. Iz tega izhaja, da mora biti prizidek v svoji tlorisni in volumski zasnovi oblikovan tako, da izhaja iz **temeljne ideje zgradbe: linearnega obcestnega objekta in objekta krožnega tlorisa v začelju**. Baragovo semenišče je formalno povsem izjemna zgradba, danes razpoznavna predvsem po tlorisni zasnovi, ki izhaja iz krožnice. Toda ključni element, ki je po Plečnikovih načrtih objekt navezal na tedaj planirano prostorsko situacijo in določil njegovo mikrolokacijo, je bil obcestni trakt. Ta naj bi se na severnem delu skorajda tangencialno pripenjal h krogu. Krožni del je pravzaprav začelje, ki bi bilo v okviru poglavitne vizure (s severni strani oz. z nove Linhartove »avenije«) manj vidno. To se posledično odraža tudi v oblikovanju fasade obstoječega dela Baragovega semenišča. V osnovi gre za idejo kulisnega pročelnega dela, ki pomembno sooblikuje javni obcestni prostor, v povezavi z delom s krožno tlorisno osnovo (liturgičnim delom) v začelju, ki se pojavi tudi npr. pri rimskem Panteonu. Ob izhajanju iz primarne zasnove objekta pa je potrebno ob snovanju prizidka upoštevati še sledeče.
- Prizidek naj bo zasnovan v sodobnem likovno-arhitekturnem izrazu, ki naj barvno in strukturno ne dominira nad oblikovnim izrazom fasad Plečnikovega objekta, marveč ga dopolnjuje.
  - Višinski gabarit krožnega dela prizidave mora biti enak višinskemu gabaritu obstoječega semeniškega objekta.
  - V prizidku mora biti predviden prostor za vertikalne razvode oz. komunikacijska vozlišča, ki bodo služili tudi obstoječemu semeniskemu objektu. Vse prvine, povezane z doseganjem sodobnih standardov, naj se koncentrirajo v prizidku, služijo pa naj v čim večji meri tudi obstoječemu semeniskemu objektu.
- 6.4. Prizidek objekta mora biti zasnovan tako, da se v največji možni meri ohranja **originalna substanca in primarna funkcionalna zasnova prostorov** obstoječega objekta Baragovega semenišča, kar izhaja iz določil prvega in petega odstavka 56. člena *Odloka*. Zasnova posameznih prostorov (povezovalni hodnik, osrednja kapela semenišča) izhaja iz ideje pravilno urejene neskončne gradbene strukture ter Plečnikove afinitete do procesij in urejenega »liturgičnega gibanja« (v tem primeru bogoslovcev). Osnovna zasnova tlorisa je pretkana z idejo kristocentričnega univerzuma, pa tudi zamislijo, da bi se semeniščniki iz vseh smeri zgrinjali v kapelo.

- 6.5. Skladno s prvim, petim in devetim odstavkom 56. člena Odloka je potrebno upoštevati sledeče pogoje glede **krajinsko-arhitekturne zasnove oz. ureditve okolice**.
- Objektu je potrebno poudarjeno vlogo v prostoru vsaj deloma vrniti z ohranitvijo odprtega prostora v vplivnem območju na južni, severni in vzhodni strani.
  - Odstraniti je potrebno nelegalno zgrajene objekte na južni strani in ohraniti pogled na objekt z Vilharjeve ceste.
  - Glavni vhod novega prizidka naj bo orientiran na Linhartovo cesto, od koder se mora preko parkovnega prostora odpirati pogled na objekt.
  - Semenišče naj se na vzhodni strani preko novo urejenega parkovnega prostora neposredno navezuje na spominski park Navje.
  - Za območje obdelave je potrebno izdelati tudi celostni krajinsko ureditveni načrt, ki bo upošteval navezovanje na urbanistično mrežo in zaznavanje prostora z odpiranjem pogledov na objekt.

7. Podrobne usmeritve

Posamezni deli spomenika še niso podrobneje ovrednoteni. Natančnejše usmeritve z opredelitvijo prvin, ki jih je potrebno ohraniti v posameznem delu objekta oz. prostoru, bodo podane v konservatorskem načrtu, v Mapi 2.

Podrobnejše tehnologije obnove in konserviranja – restavriranja za vse varovane prvine bodo opredeljene v konservatorskem načrtu / konservatorsko-restavratorskem projektu (Mapa 3) in morajo temeljiti na rezultatih predhodnih sondažnih raziskav, arhivskih virih ter biti usklajene s predvidenimi posegi.

Pripravile:

dr. Tina Potočnik
univ. dipl. umet. zgod.

mag. Darja Pergovnik
univ. dipl. ing. kraj. arh.
konservatorska svetnica

Mija Topličanec
univ. dipl. arheologinja
višja konservatorica

Vodja območne enote:

Boris Vičič, vodja
univ. dipl. arheolog
konservatorski svetovalec